
Gratitud a Fuster

ANTONI FERRANDO*

Aliena, durant segles, la Universitat de València al seu entorn cultural, no ens pot estranyar que Fuster mostrés una radical desconfiança envers la possibilitat d'un canvi significatiu en aquest sentit dins la nostra institució acadèmica. Una circumstància fortuïta, la confluència en la Facultat de Filologia i Lletres, als anys seixanta, d'un grup de professors molt competents (Reglà, Jover, Giral, Tarradell, López Garcia, etcètera), majoritàriament principatins, hi va capgirar les coses. La renovació científica de la historiografia valenciana va ser profunda i, generalment, anava acompanyada d'una reivindicació de la llengua catalana.

Fuster, que havia publicat el 1962 *Nosaltres els valencians*, va poder comprovar aviat els primers fruits de la seua invitació cívica a revisar els plantejaments tradicionals sobre la història del País Valencià. El 1969 era publicada l'*Aproximació a la història del País Valencià*, de Joan Reglà, tota una fita en aquest canvi de rumb. En el camp de la filologia catalana, la renovació que suposà l'obra de Sanchis Guarnier i la de Fuster es féu al marge de la Universitat i de manera isolada. Cenyint-nos a Fuster, basta recordar ací la seua contribució a l'examen crític de la nostra història literària amb estudis i assaigs magistrals com els aplegats al volum I de les seues *Obres completes* (1968). Amb el temps, Fuster prestà cada

vegada més atenció a la història social de la llengua. És, en bona part, des d'aquesta perspectiva que confegí *La Decadència al País Valencià* (1976), publicada precisament l'any que es constituí el Departament de Lingüística Valenciana, posteriorment de Filologia Catalana.

El 1983, Fuster s'incorporà al nostre Departament. Al llarg dels nou anys que hi estigué vinculat, el mestre de Sueca pogué comprovar amb satisfacció la consolidació dels estudis de filologia catalana en les tres universitats valencianes i els resultats de les seues investigacions. Ja no es trobava tan sol! Ara bé, sense el seu estímul i mestratge, la nostra tasca hauria resultat més difícil. Al mateix temps, Fuster s'integrà també en el nostre petit món: li agradava, per curiositat intel·lectual, participar en els tribunals de tesis doctorals i acceptà de grat, per exemple, fer la cloenda acadèmica del IX Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes d'Alacant (1991) amb la lectura de les seues *Consideracions sobre el Tirant*.

Som molts els valencians que estem en deute amb Fuster, però particularment hi estem els seus companys de Departament. Per això vam aprofitar el seu 65é aniversari per a dedicar-li una miscel·lània d'estudis de llengua i literatura catalanes, la *Miscel·lània Joan Fuster*, que hem volgut extraordinària en diversos sentits: qualitat de les col·laboracions, magnitud

material (8 volums amb prou més de 400 pàgines cada un), presentació exquisida i difusió assegurada (en coedició amb Publicacions de l'Abadia de Montserrat). Es tracta d'un dels homenatges més sòlids que haja fet mai la Universitat de València. A pesar que Fuster pronuncià el seu habitual "deixeu-ho córrer" en comunicar-li la iniciativa, puc confessar que, en veure'n els resultats —només els quatre primers volums—, s'hi mostrà molt complagut, entre altres raons per la notable presència de les aportacions valencianes. Quina diferència amb aquells anys en què tot, en aquest camp, requeia en les mans pràcticament solitàries de Sanchis i d'ell mateix!

Les mostres de gratitud pel seu impagable mestratge no s'han quedat, no es podien quedar, aquí. Fuster no arribà a llegir el volum monogràfic de *Caplletra* sobre literatura catalana contemporània al País Valencià que se li havia dedicat. Fou una mena de reconeixement concret per la seua contribució a la literatura catalana del País Valencià, com a estudiós i com a creador.

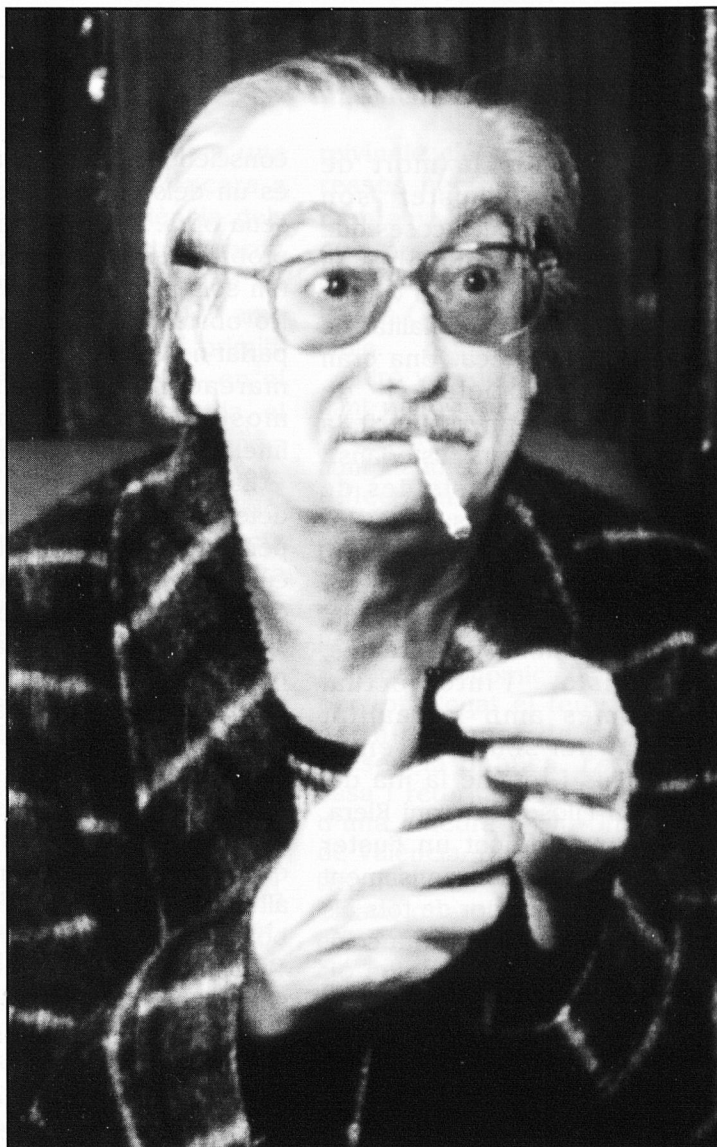
Amb motiu del seu traspàs, el Departament de Filologia Catalana, del qual era catedràtic, i l'Institut de Filologia Valenciana, del qual era director, van celebrar un Simposi sobre l'obra fusteriana, amb participació de tots els Departaments de Filologia Catalana de totes les Universitats del nostre domini lingüístic. Es volgué expressar així, simbòlicament, el reconeixement

públic de la seua visió nacionalment integradora de la cultura catalana. Els treballs han estat reunits en el llibre *Homenatge universitari a Joan Fuster* (1993), publicat per la Universitat de València. Les sessions d'aquest Simposi es celebraren dins els actes acadèmics d'homenatge a Fuster del 23 de novembre de 1992, en el transcurs dels quals se li concedí la Medalla d'Or de la Universitat i es féu pública la creació de la càtedra d'estudis Joan Fuster. La Facultat de Filologia s'adherí a l'homenatge amb un gest ben significatiu: la millor aula portaria el nom del professor traspassat.

En els actes pòstums d'homenatge a Joan Fuster s'ha recordat ben sovint que, encara que ja no el tenim entre nosaltres, Fuster se'ns fa present a través de la seua obra. Això és cert, però potser en termes massa abstractes, especialment per als que no l'han tractat i per a les noves generacions. Una biografia ben feta podria contribuir a fer més viva la seua presència, a mostrar millor l'home sencer. Per això, l'Institut de Filologia Valenciana ha cregut oportú iniciar les activitats de la càtedra Joan Fuster convocant un concurs per a fer-ne la biografia.

Ara, el nostre repte universitari és estudiar i difondre l'obra de Fuster. Llegir-la és un exercici intel·lectual gratificant. Estudiar-la i difondre-la, un deure de gratitud.

* Catedràtic Departament Filologia Catalana de la Universitat de València.

Arxiu: *El Temps*.